

UNESCO, REPTES PER A 70 ANYS MÉS

La UNESCO va néixer l'any 1945 amb l'objectiu de desenvolupar "la solidaritat moral i intel·lectual de la humanitat" com a mitjà per construir una pau duradora. No podem ignorar el context en què es va fundar, just després de la Segona Guerra Mundial, com a prova de l'esperit de superació que ens ha permès vèncer les dificultats de la història. Som capaços de reviure una vegada i una altra, emergint de les pròpies cendres. És clar que podia semblar aleshores –i encara avui– una utopia, creure que de l'intel·lecte i la producció cultural en sorgiran els ponts de diàleg que garanteixin la pau al món. Però d'on, sinó, haurien de sortir? Què és allò que ens fa ser qui som, si no és la cultura en el seu sentit més ampli?

Ningú no discuteix avui el concepte de patrimoni de la humanitat, que és la màxima expressió d'aquesta producció cultural compartida, i aquesta és, sens dubte, una de les fites aconseguides per la UNESCO en els seus primers 70 anys d'existència. Quan se'ns inscriu una part del patrimoni nacional a la llista de la UNESCO, ho rebem amb orgull pel reconeixement que això suposa. Hauria d'implicar també la voluntat de preservar la nostra particular aportació a un llegat que, com a tal, ens transcendeix en l'espai i en el temps.

Així vam viure la inscripció de la vall del Madriu en la categoria de paisatge cultural, més enllà dels interrogants que suscita la seva gestió en l'intent de trobar el just equilibri entre la conservació i l'ús i gaudi d'aquesta petita joia enclavada a les nostres muntanyes. O més recentment la declaració com a patrimoni immaterial de les falles del Pirineu, que a Andorra s'encenen coincidint amb la festa del solstici d'estiu gràcies a la tasca de recuperació de la tradició duta a terme per l'Associació de Fallaires d'Andorra la Vella.

La UNESCO, amb la catalogació del patrimoni però també a través de tota la resta d'actuacions, preconitza uns valors universals que s'expressen localment i que, certament, contribueixen a l'entesa entre els pobles i, en definitiva, entre les persones. En un moment com l'actual, en què una part d'Europa malda per superar una crisi que és quelcom més que la fallida financera i el replegament de l'economia, en què els greus conflictes que sacsegen alguns països travessen fronteres i ens obliguen a deixar el paper de mers testimonis silenciosos i a actuar, els objectius fundacionals de la UNESCO són més vàlids que mai. Des de la mateixa organització miren endavant assegurant que "la UNESCO té la ferma convicció que, en temps d'immensos canvis socials, cal que invertim en recursos renovables: l'educació, la diversitat cultural, la investigació científica i l'inesgotable enginy humà, faran realitat el desenvolupament, essencial per a un futur just i sostenible".

Mantenir-se fidel a l'esperit primigeni adaptant-se a una complexitat creixent en les relacions internacionals i amb el propi planeta. Aquest és possiblement el principal desafiament que ha d'afrontar la UNESCO en l'actualitat i que podem desgranar en reptes molt concrets: la universalització de l'educació, el suport a la investigació científica per pal·liar els efectes del canvi climàtic i la promoció de la cultura com a eina de diàleg i de cohesió social. És la nostra responsabilitat renovar el nostre compromís amb aquests objectius, per a un món millor, de justícia i de pau. Bona feina i per molts anys.

Vicenç Mateu Zamora, síndic general